

Beretning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 0. juni 2005

3. UDKAST

Beretning

om

regeringens håndtering af sagen om forbud mod markedsføring af et juiceprodukt som multivitaminjuice

1. Indledning

Fødevestyrelsen (tidligere Fødevaredirektoratet) afgjorde den 11. maj 2004, at et juiceprodukt kun kunne godkendes til salg i Danmark, hvis navnet på produktet blev ændret, således at ordet multivitamin ikke længere indgik i navnet, og henviste i sin afgørelse til, at det påtænkte produktnavn i strid med fødevarerlovens § 20, stk. 1, nr. 4 angav, at produktet havde en øget næringsværdi.

Ved fax af 17. maj 2004 påklagede producenten, DK International A/S, denne afgørelse og angav, at det ville være til gavn for forbrugerne umiddelbart at kunne se på pakningen, at produktet var tilsat vitaminer, samt at betegnelsen multivitaminjuice uden problemer anvendtes i andre lande.

Ved brev af 25. august 2004 meddelte Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender, at departementet ændrede Fødevestyrelsens afgørelse, således at produktet kunne kaldes og mærkes multivitaminjuice.

Den 17. november 2004 afgav Fødevareudvalget beretning nr. 1 om forbud mod markedsføring af juice som multivitaminjuice i Danmark, hvori et flertal i udvalget pålagde regeringen at opretholde Fødevestyrelsens afgørelse af 11. maj 2004, hvorefter produktet kun kunne godkendes til salg i Danmark, hvis produktets navn blev ændret, så ordet multivitamin ikke længere indgik i navnet.

Den 27. april 2005 meddelte familie- og forbrugerministeren Fødevareudvalget, at han ville handle i strid med Danmarks EU-retlige forpligtelser, hvis han fulgte udvalgets pålæg, hvorfor regeringen ikke havde nogen mulighed for at følge flertalsindstillingen i Fødevareudvalgets beretning af 17. november 2004.

2. Udvalgets behandling

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Udvalget har endvidere stillet 1 spørgsmål til familie- og forbrugerministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et samråd med udvalget den 11. maj 2005. Familie- og forbrugerministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for ministerens mundtlige besvarelse af spørgsmålet.

Herudover har udvalget fået omdelt familie- og forbrugerministerens besvarelse af 8 spørgsmål, som har været stillet til skriftlig besvarelse i henhold til Folketingets forretningsorden § 20.

En oversigt over udvalgets spørgsmål til fødevareministeren og dennes svar herpå samt øvrige bilag på udvalgets alm. del, som har relevans for beretningen, er optrykt som bilag til beretningen.

3. Politiske udtalelser

Et *flertal* i udvalget (S, DF, RV, SF og EL) udtaler følgende:

Med ministeren for familie- og forbrugeranliggendes afvisning af at følge udvalgets beretning nr. 1 af 17. november 2004 vedrørende markedsføring af Multivitaminjuice, skal flertallet tilkendegive, at ministeren ikke burde have lukket sagen ved at give tilladelse til navnet multivitaminjuice. Ministeren burde have undersøgt alle de EU-juridiske aspekter helt til bunds, samt fået udført en konkret vurdering af emballagen og markedsføringen, før ministeren ændrede Fødevarestyrelsens afgørelse og tillod navnet.

Det fremgår af de forskellige notater fra både Ministeriet for Familie- og Forbrugeanliggender og fra Justitsministeriet, at det »antages«, at der ikke sker vildledning af forbrugerne, når juiceproduktet markedsføres under navnet multivitaminjuice. Det er ikke tilfredsstillende, at det er justitsministeriets antagelser og ikke en domstoles afgørelse, der skal afgøre det nationale spillerum i forhold til EU-reglerne, når det gælder gråzonerne sund/usund og vildledning/ikke vildledning, sådan som EF-dommen C-239/02, Douwe Egberts NV lægger op til, jf. FLF alm. del - bilag 128.

Det er afgørende, at ministeren fremover er indstillet på at lade Fødevarestyrelsen vurdere, hvorvidt navnet på et produkt i sig selv og i forbindelse med markedsføringen i øvrigt er vildledende, og at ministeren fremover forholder sig restriktivt til ansøgninger om berigelser og anprisninger af fødevarer i overensstemmelse med EU-retten og de muligheder for at prøve spørgsmålet, som en domstolsprøvelse giver. Det kunne give anledning til en efterfølgende domstolsprøvelse, der kunne afklare det nationale spillerum.

På denne baggrund finder flertallet i udvalget, at ministerens håndtering af sagen har været overordentlig kritisabel.

Et *mindretal* i udvalget (DF og EL) mener endvidere, at flertallet i Folketinget i denne sag skulle have stået fast på sit oprindelige udgangspunkt om, at markedsføring af juice som multivitaminjuice skulle forbydes. Dette kunne f.eks. være sket ved at tage sagen op i folketingsalen i form af et beslutnings- eller lovforslag. Det har Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre imidlertid ikke ønsket. Konsekvensen heraf er, at juice nu sælges under betegnelsen multivitaminjuice, hvilket Dansk Folkeparti og Enhedslisten finder er uacceptabelt. Derfor har Dansk Folkeparti og Enhedslisten da også sammen med Socialistisk Folkeparti fremsat beslutningsforslag nr. B 100 om at forbyde markedsføring af juice som multivitaminjuice i Danmark.

Et *mindretal* i udvalget (V og KF) kan ikke tilslutte sig kritikken af familie- og forbrugerministeren. Mindretallet finder det groft usagligt at give ministeren en næse, der ikke er belæg for.

Alle regler er fuldt til punkt og prikke i denne sag. Ministeriet har vurderet alle aspekter, herunder de EU-juridiske, af sagen, inden afgørelsen af 25. august 2004 blev truffet. Ministeriet har igen forud for samrådet den 29. september 2004 foretaget en tilbundsgående undersøgelse af sagen, denne gang ved at inddrage Justitsministeriet, der udtalte: »Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender traf på den baggrund en efter Justitsministeriets opfattelse lovlige beslutning ved at tillade, at produktet vil kunne sælges i Danmark under navnet »Multivitamin juice««. Ministeren kunne derfor ikke gøre andet i denne sag, hvorfor det er usagligt og urimeligt at modtage en næse herfor.

For så vidt angår administrationen af berigelsesansøgninger og vildledningsvurderinger skal det bemærkes, at det altid er Fødevarestyrelsen, der foretager en vurdering af, hvorvidt navnet på et produkt i sig selv og i forbindelse med markedsføringen i øvrigt er vildledende. Det følger af to instans principper, at departementet og ministeren først inddrages, hvis der foreligger en klage. I sådanne tilfælde er det departementets opgave at foretage en prøvelse af Fødevarestyrelsens afgørelse. Departementet foretager en prøvelse af sagens faktum samt de retlige spørgsmål. Klageren

kan først gå til domstolene, når hans klagemuligheder er udtømt. Ministeren skal overholde EU-retten og kan ikke forholde sig mere restriktivt til ansøgninger om berigelse end EU-retten tilsiger.

P.u.v.

CHRISTIAN H. HANSEN

Formand

Bilag 1**Bilag på Fødevareudvalgets alm. del og svar på § 20 spørgsmål, som har relevans for beretningen**

Bilagsnr.	Titel
Folketingssamlingen 2003-04	
Alm. del – bilag 1227	Notat om navngivning og mærkning af fødevarer, der er tilsat vitaminer, og EU-rettens krav til varernes fri bevægelighed
Alm. del – bilag 1169	Departementets afgørelse af 25/8-04 i klagesag om multivitaminjuice, fra ministeren for Familie- og Forbrugeransvar
Alm. del – bilag 1233	Talepapir i forbindelse med åbent samråd den 29/9-04 vedrørende tilsyn og fødevarekontrol samt multivitaminjuice, fra familie- og forbrugerministeren
Folketingssamlingen 2004-05, 1. samling	
FLF alm. del – svar på spm. 83	Spm. om kommentar til artikel fra Weekend-avisen den 10/12-04: »Forfatningskamp om juice«, til familie- og forbrugerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – bilag 52	Notat om hvilke elementer der indgår, når Danmarks Fødevareforskning udarbejder risikovurderinger i forbindelse med berigelse af fødevarer
FLF alm. del – bilag 88	Beretning nr. 1 af 17. november 2004 om forbud mod markedsføring af juice som multivitaminjuice i Danmark
Folketingssamlingen 2004-05, 2. samling	
Svar på spørgsmål S 1126	Om navnet multivitaminjuice er vildledende. Af Elisabeth Geday (RV).
Svar på spørgsmål S 1127	Om multivitaminjuice. Af Elisabeth Geday (RV)
Svar på spørgsmål S 1128	Om multivitaminjuice. Af Elisabeth Geday
Svar på spørgsmål S 1129	Om tilsatte næringsstoffer i visse produkttyper. Af Elisabeth Geday (RV)
Svar på spørgsmål S 1151	Om multivitaminjuice. Af Poul Henrik Hedeboe (SF).
Svar på spørgsmål S 1152	Om danske mærkesager i EU. Af Poul Henrik Hedeboe (SF)
Svar på spørgsmål S 1153	Om tilsætning af vitaminer i madvarer. Af Poul Henrik Hedeboe (SF)
FLF alm. del – bilag 128	Notat om udvalgets beretning om forbud mod markedsføring af juice som multivitaminjuice i Danmark

Bilagsnr.	Titel
FLF alm. del – svar på spm. 115	Spm. om oversendelse af det talepapir, der lå til grund for ministerens besvarelse af besvarelsen af samrådsspørgsmål S den 11/5-05, til familie- og forbrugerministeren, og dennes svar herpå
FLF alm. del – spm. 116	Spm. om Fødevarestyrelsens vurdering af, om markedsføring af multivitaminjuicen er vildledning, til familie- og forbrugerministeren
FLF alm. del – spm. 117	Spm. om, hvordan ministeren vil afgrænse gråzonen omkring vildledende markedsføring, til familie- og forbrugerministeren
FLF alm. del – spm. 118	Spm. om, hvornår det er henholdsvis de danske domstole og EU-domstolen, der har kompetence til at afgøre sager om markedsføring af berigede fødevarer, til familie- og forbrugerministeren
FLF alm. del – spm. 132	Spm. om øvrige EU-landes holdninger til forslag til Europa-parlamentets og Rådets forordning om tilsætning af vitaminer og mineraler m.v., til familie- og forbrugerministeren
FLF alm. del – spm. 133	Spm. om hvilke andre EU-lande, som har regler for tilsætning af vitaminer, mineraler m.v., til familie- og forbrugerministeren